

adviseurs in
ruimtelijke
ontwikkeling

Quick scan natuur

Nieuwe Kanaal 1, Wageningen

Datum: 16 januari 2018

Projectnummer:170322

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Besluitgebied	3
2	Wettelijk kader	7
2.1	Gebiedsbescherming	7
2.2	Soortenbescherming	9
2.3	Bescherming houtopstanden	11
3	Quick scan natuur	13
3.1	Onderzoeksmethode	13
3.2	Gebiedsbescherming	13
3.3	Soortenbescherming	15
3.4	Bescherming houtopstanden	21
4	Conclusie en advies	22
4.1	Gebiedsbescherming	22
4.2	Soortenbescherming	22
4.3	Bescherming houtopstanden	24
4.4	Vervolgstappen	24
4.5	Vrijblijvende aanbevelingen	24

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Op de locatie Kortenoord bevindt zich een braakliggend perceel. Idealis is voornemens om op deze plek studentenhuisvesting te realiseren. De gemeente Wageningen heeft te kennen gegeven medewerking te willen verlenen aan het initiatief. Hiertoe moet worden afgeweken van het geldende bestemmingsplan, op grond waarvan het perceel een bedrijfsbestemming heeft. Bij het afwijken van het bestemmingsplan moet worden aangetoond dat sprake is van een haalbare ontwikkeling en een goede ruimtelijke ordening.

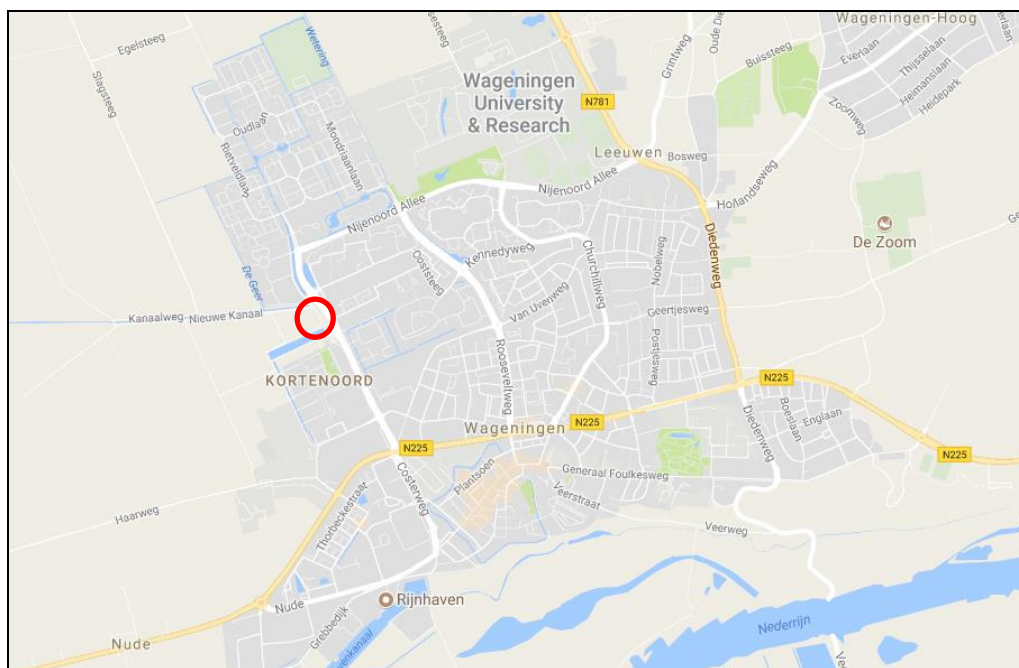
Het is verboden bij een ruimtelijke ontwikkeling de natuurwet- en regelgeving te overtreden. Voorliggende rapportage zet door middel van een quick scan natuur uiteen of met de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk sprake kan zijn van het verstoren van beschermde natuurgebieden en beschermde soorten en of nader onderzoek hiernaar noodzakelijk is.

1.2 Besluitgebied

1.2.1 *Huidige situatie*

Het besluitgebied ligt aan de westzijde van de kern Wageningen (provincie Gelderland). Wageningen ligt in het grensgebied van de Veluwe, de Gelderse Vallei en de Rijn. Het is een groene stad, met name Wageningen-Hoog is zeer boeienrijk; hier bevindt zich een laatste uitstulping van de Veluwe. De omgeving wordt gekenmerkt door de uiterwaarden van de Nederrijn in het zuiden, de weidegronden van het Binnenveld en het boeienrijke einde van de Veluwe in het oosten. Het besluitgebied zelf bestaat uit een braakliggend perceel met hoog gras en verschillende wilde planten en bloemen. In het westen bevindt zich een droog liggende sloot die is overwoekerd door planten.

Aan de oostzijde van het besluitgebied ligt de Kortenoord Allee, een belangrijke verkeersader van Wageningen. Aan de westzijde wordt het besluitgebied begrensd door bedrijfspercelen aan het Nieuwe Kanaal. Hier bevindt zich een gebouw maar ook een ruige groenstrook. De zuidelijke begrenzing wordt gevormd door de Nieuwe Singel, de daarachter gelegen watergang en de in aanbouw zijnde woonwijk Nieuw Kortenoord. Aan de noordzijde wordt het besluitgebied begrensd door het Nieuwe Kanaal met aan de overzijde het Business & Science Park. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het besluitgebied weer.

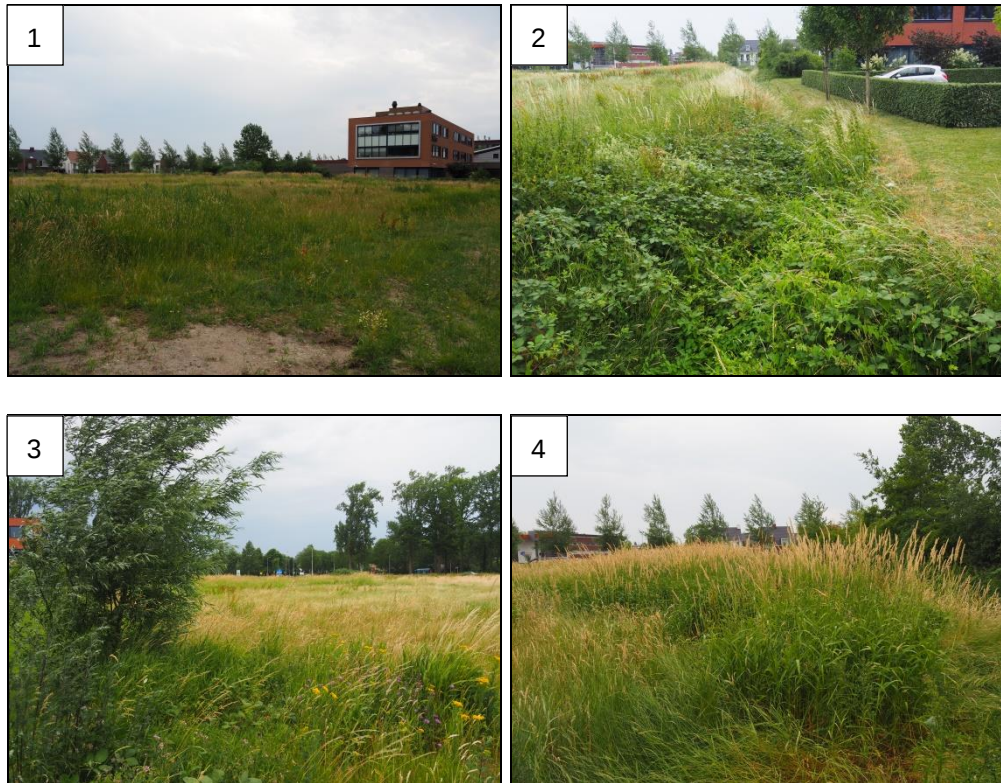

Topografische kaart met de globale ligging van het besluitgebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps. Bewerking: SAB.

Luchtfoto met de globale ligging van het besluitgebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps. Bewerking: SAB.

Op 22 juni 2017 is een veldbezoek uitgevoerd. Navolgende afbeeldingen geven een impressie van het besluitgebied ten tijde van het veldbezoek.

Besluitgebied ten tijde van het veldbezoek. 1) besluitgebied. Foto genomen vanaf de Binnenhaven kijkend naar het westen, 2) overwoekerde en droog liggende sloot in het westen van besluitgebied, 3) besluitgebied. Foto genomen vanuit het zuiden kijkende naar het noorden, 4) ruige vegetatie in besluitgebied.

1.2.2 Toekomstige situatie

Voor de locatie is studentenhuysvesting beoogd. Het project bestaat uit een woongebouw voor studenten opgebouwd uit prefab units in vier bouwlagen. De bouwhoogte bedraagt 12 meter. Op navolgende afbeelding volgt een impressie van de terreininrichting.

Terreininrichting (bron: Plegt Vos)

2 Wettelijk kader

De bescherming van natuur, zoals dat onderzocht wordt in voorliggende quick scan, is op te delen in gebiedsbescherming, soortenbescherming en de bescherming van houtopstanden. Bepaalde natuurgebieden worden beschermd door de Wet natuurbescherming en daarnaast is ook in provinciale verordeningen gebiedsbescherming vastgelegd, waaronder de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland. Ook de bescherming van plant- en diersoorten en de bescherming van houtopstanden is geregeld in de Wet natuurbescherming.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Inleiding

Op grond van artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten daarnaast op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. De bescherming van dit natuurnetwerk wordt geregeld bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen. Hieronder wordt een toelichting gegeven bij de verschillende vormen van gebiedsbescherming.

2.1.2 Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden

Voor alle Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze gebieden. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor deze gebieden zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Uit de Memorie van Toelichting blijkt, dat de Wet natuurbescherming, buiten de zorgplicht, al voldoende instrumenten bevat om schadelijke handelingen in Natura 2000-gebieden te beperken. Deze zorgplicht is daarmee primair bedoeld om de eigen verantwoordelijkheid vast te leggen, die een ieder heeft voor een zorgvuldige omgang met de natuurwaarden in Natura 2000-gebieden.

2.1.2.1 Natura 2000-gebieden

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Conform artikel 2.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming is het verboden om zonder vergunning projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op deze instandhoudingsdoelstelling van een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een significant verstoringseffect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Verder geldt dat een plan, dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten,

significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, door een bestuursorgaan pas vastgesteld kan worden indien een passende beoordeling is gemaakt (artikel 2.7 lid 1).

Voor een plan of een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling gemaakt te worden, van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. Blijkt uit de passende beoordeling dat er geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of kan voor de projecten door Gedeputeerde Staten een vergunning worden verleend. In bepaalde gevallen kan, ondanks dat uit de passende beoordeling blijkt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken mogelijk is, een plan toch worden vastgesteld of kan een vergunning toch worden verleend. Er dient dan te worden voldaan aan de zogeheten ADC criteria. De ADC criteria houden in: i) dat er geen alternatieve oplossingen zijn, ii) dat er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en iii) dat de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

2.1.2.2 *Bijzondere nationale natuurgebieden*

In uitzonderlijke gevallen kan de Minister, op grond van artikel 2.11, bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Minister kan dit doen voor een gebied dat is of wordt aangemeld als Habitatrichtlijngebied, maar nog niet definitief is aangewezen. Ook kan het voor een gebied dat nog geen onderdeel is van het Natura 2000-netwerk, maar waar compenserende maatregelen worden getroffen voor de realisatie van een project met significante gevolgen. Tot slot kan een gebied worden aangewezen in het geval dat dat noodzakelijk is in het kader van de Vogel- of Habitatrichtlijn, om een gunstige staat van instandhouding te realiseren. Ter bescherming van de bijzondere nationale natuurgebieden kan de Minister verschillende maatregelen nemen, waaronder toegangsbeperkingen tot het gebied, het gebruik maken van zijn of haar aan-schrijvingsbevoegdheid en het treffen van behoud- en herstelmaatregelen in het gebied.

2.1.3 *Natuurnetwerk Nederland*

Ter bescherming van vogelsoorten, van soorten van de Habitatrichtlijn en van rode lijstsoorten dienen provincies, op basis van artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming, zorg te dragen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS). De bescherming van dit netwerk gebeurt bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals weidevogelgebieden of ganzenfoera-geergebied.

Voor Natuurnetwerk Nederland geldt, op basis van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. Daarnaast mogen de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet significant worden beperkt.

De provincie Gelderland spreekt niet van Natuurnetwerk Nederland maar van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). Binnen het GNN en de GO staat de bescherming van de kernkwaliteiten centraal. De kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en omgevingscondities. Per saldo moet elke ontwikkeling in het GNN een verbetering van de betreffende kernkwaliteiten opleveren. In dat saldo zijn vergroting van de oppervlakte natuur en versterking van de ecologische samenhang belangrijke randvoorwaarden.

In een nieuw bestemmingsplan dat ligt binnen het GNN zijn geen nieuwe functies mogelijk, tenzij:

- geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- de negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
- de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

De GO heeft een dubbeldoelstelling. Er is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden. Beschermd weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden liggen voornamelijk in de GO (en voor het overige deel in het GNN). Door de samenhang met de aangrenzende en inliggende natuur van het GNN herbergt de GO ook kenmerkende natuurwaarden. Bij ruimtelijke ingrepen in de GO wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwvestiging, uitbreiding van bestaande (en reeds in de GO gelegen) bestemmingen en de schaal/omvang van de ingreep (en daarmee het effect op de kernkwaliteiten).

De provincie Gelderland vindt het van belang dat de ganzenfoerageergebieden geschikt blijven voor ganzen. De provincie stuurt daarom op het behoud van de openheid en de rust in de beschermd weidevogelgebieden. De provincie wil in de beschermd weidevogelgebieden een landbouwpraktijk stimuleren en in stand houden die rekening houdt met weidevogels.

2.2 Soortenbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming.

2.2.1 Verboden en zorgplicht

Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1-3.4), voor habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten

zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

2.2.1.1 Vogelrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Het vernielen van nesten is verboden en het verstoren van nesten is enkel toegestaan indien geen sprake is van een negatieve invloed op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoorten. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

2.2.1.2 Habitatrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te onttelen of te vernielen.

2.2.1.3 Andere soorten

Naast de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden deze soorten opzettelijk te doden of te vangen, om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om de plantensoorten opzettelijk te onttelen of te vernielen.

2.2.2 Opzetvereiste

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

2.2.3 **Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing**

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. De provincie Gelderland heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aarmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander meerkikker en middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de in paragraaf 2.2.1 beschreven verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de vogelrichtlijnsoorten, de habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna.

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor vogelrichtlijnsoorten en habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.

2.3 **Bescherming houtopstanden**

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Ook kan de provincie een ontheffing verlenen ten behoeve van herbeplanting op andere grond. Verder kan de provincie ontheffing verlenen en kan de provincie bij verordening vrijstelling verlenen van zowel de meldingsplicht als de plicht tot herbeplanting.

3 Quick scan natuur

3.1 Onderzoeksmethode

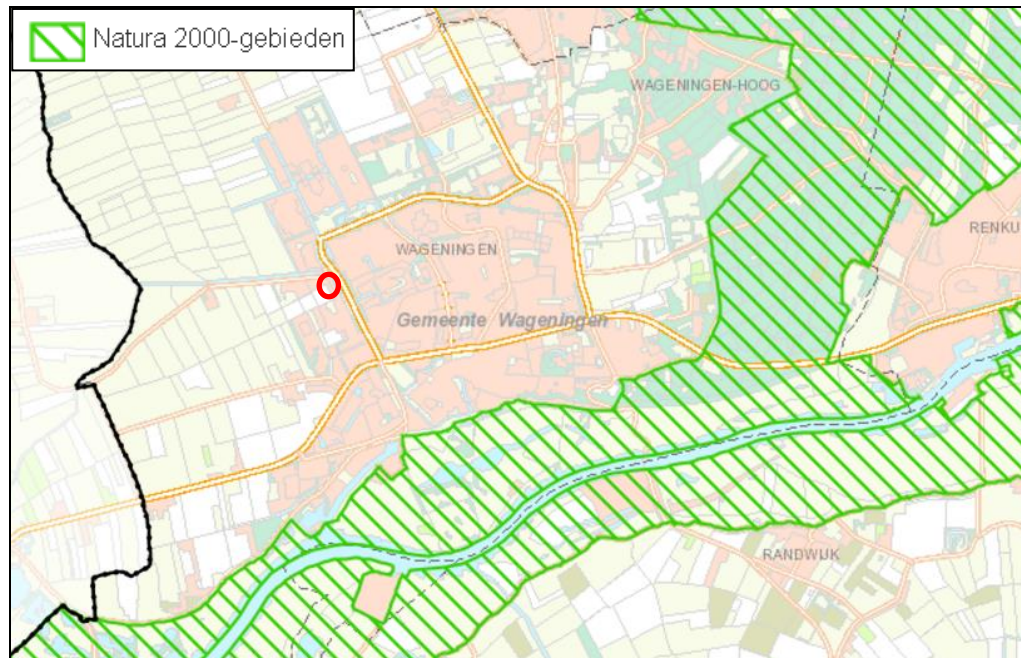
De quick scan natuur is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan natuur is gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD). Voor aanvullende visualisering van deze gegevens wordt gebruikgemaakt van relevante literatuur. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 22 juli 2017 heeft een ecooloog van SAB het besluitgebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Wet natuurbescherming

Het besluitgebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Wet natuurbescherming is aangewezen (zie navolgende afbeelding).

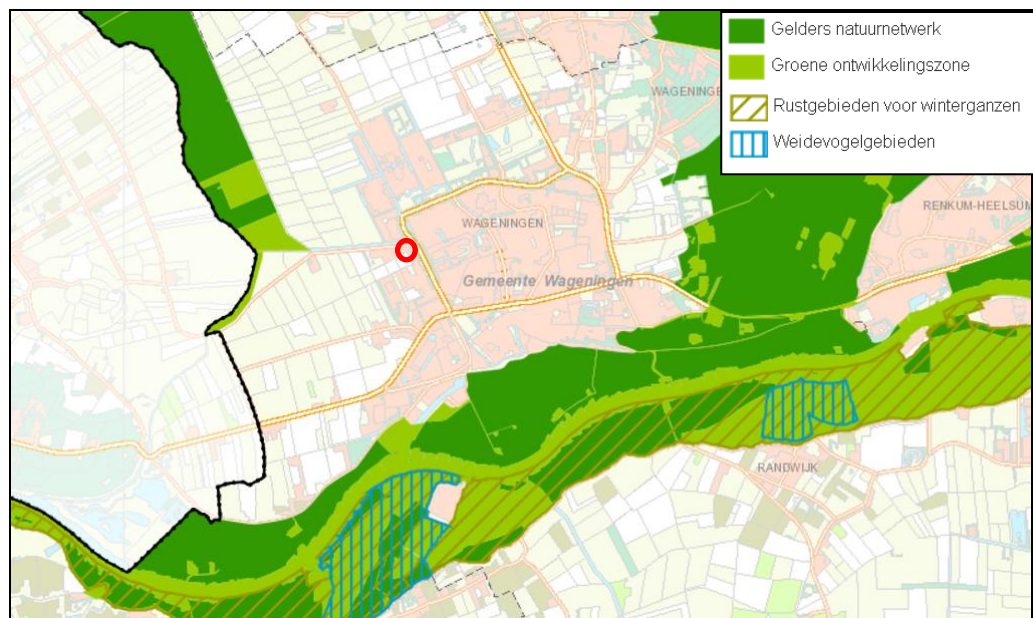
Globale ligging van het besluitgebied (rood omkaderd) ten opzichte van Natura 2000-gebieden.
Bron: provincie Gelderland. Bewerking: SAB.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied betreft Rijntakken en ligt op 1,5 kilometer ten zuiden van het besluitgebied. Natura 2000-gebied de Veluwe ligt op ongeveer 2,6 kilometer afstand. In beide Natura 2000-gebieden zijn stikstofgevoelige habitattypen

aanwezig. Vanwege de korte afstand tot deze twee Natura 2000-gebieden, de aanwezigheid van stikstofgevoelige habitattypen in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden en de grootte van de studentenhuisvesting, zijn negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie niet op voorhand uit te sluiten. Daarom wordt geadviseerd om een AERIUS-berekening uit te laten voeren. Deze berekening zal uitwijzen of stikstofdepositie als gevolg van het plan mogelijk leidt tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van De Veluwe en De Rijntakken. Onderzoek naar andere storingsfactoren (zoals oppervlakteverlies en versnippering) is niet noodzakelijk. Vanwege de afstand en tussenliggende reeds versturende elementen vanuit de kern van Wageningen, zijn negatieve effecten van deze overige storingsfactoren op de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden niet te verwachten.

3.2.2 **Natuurnetwerk Nederland**

Het besluitgebied ligt niet binnen Natuurnetwerk Nederland (zie navolgende afbeelding).

Globale ligging van het besluitgebied ten opzichte van Natuurnetwerk Noord-Holland en natuurverbindingen. Bron: Provincie Gelderland. Bewerking: SAB.

Het dichtstbijzijnde gedeelte van het natuurnetwerk bevindt zich op ongeveer 1,5 kilometer afstand van het besluitgebied. De dichtstbijzijnde Groene Ontwikkelingszone bevindt zich op ongeveer 1 kilometer afstand van het besluitgebied. De dichtstbijzijnde weidevogelgebieden en ganzengebieden bevinden zich op respectievelijk 2,4 kilometer en 2,6 kilometer afstand. Aangezien het besluitgebied niet in de GNN of GO ligt, leidt de voorgenomen ingreep niet tot vermindering van de oppervlakte kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. De voorgenomen ingreep zal geen effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van het Gelders Natuurnetwerk hebben en de bescherming van het Gelders Natuurnetwerk staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

3.3 Soortenbescherming

3.3.1 Vaatplanten

Verspreidingsgegevens van de NDFF duiden erop dat brede wolfsmelk, groot spiegelklokje, kartuizer anjer, kleine wolfsmelk, schubvaren, spits havikskruid en stijve wolfsmelk in de buurt van het besluitgebied voorkomen.

Brede wolfsmelk groeit op vochtige, kalkhoudende, omgewerkte kleigrond op akkers. Een dergelijke groeiplaats is niet in het besluitgebied aanwezig. Brede wolfsmelk wordt om die reden niet in het besluitgebied verwacht en een nader onderzoek naar deze soort wordt niet noodzakelijk geacht.

Voor een aantal soorten (spits havikskruid, kleine wolfsmelk, kartuizer anjer, groot spiegelklokje en stijve wolfsmelk) geldt dat het veldbezoek is uitgevoerd in de bloeiperiode van de betreffende soort. Aan- of afwezigheid van deze soorten kan daarmee worden aangetoond. Spits havikskruid groeit op open plaatsen op vochtige, min of meer voedselrijke grond in lage graslanden; soms langs beekjes. De groeiplaats van groot spiegelklokje bestaat uit open, vochtige, kalkhoudende grond in graanakkers en open bermen. Kartuizer anjer groeit op een grazige zandgrond. Kleine wolfsmelk groeit in open, vochtige, kalkhoudende, kleiige grond in akkers en open bermen. Stijve wolfsmelk groeit op open, vochtige, kalkhoudende grond in akkers, in bermen, aan heggen en slootkanten. Het veldbezoek is uitgevoerd tijdens de bloeiperiode van spits havikskruid (mei- juni tot soms in de herfst), kleine wolfsmelk (juni-herfst), kartuizer anjer (juni-augustus), groot spiegelklokje (juni – augustus) en stijve wolfsmelk (juni-september) en de soorten zijn niet in het besluitgebied aangetroffen. De aanwezigheid van spits havikskruid, stijve wolfsmelk, groot spiegelklokje, kartuizer anjer en kleine wolfsmelk kan daarom in het besluitgebied worden uitgesloten en een nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

Schubvaren groeit op oude muren. In het besluitgebied zijn geen stenige elementen aanwezig. De aanwezigheid van schubvaren in het besluitgebied is daarmee uit te sluiten.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Verspreidingsgegevens van de NDFF duiden erop dat de bever, eekhoorn, waterspitsmuis en boommarter in de buurt van het besluitgebied voorkomen.

De eekhoorn en boommarter komen beide voor in bosrijke omgevingen. Het besluitgebied omvat geen bomen. Het is daardoor uit te sluiten dat het besluitgebied onderdeel uitmaakt van de primaire leefomgeving van deze soorten. Een nader onderzoek naar de boommarter en eekhoorn is niet noodzakelijk.

Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. In Wageningen komt de bever voor rond de uiterwaarden en niet nabij het besluitgebied. Het besluitgebied vormt verder een ongeschikte leefomgeving voor deze soort. Het voorkomen van de bever in het besluitgebied is daardoor uit te sluiten en een nader onderzoek is niet noodzakelijk.

De waterspitsmuis komt voor langs schoon niet te voedselrijk water met goed ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij wordt aangetroffen langs beken, plassen, rivieren en sloten. Hij leeft binnen een straal van 500 meter langs het water op plaatsen waar voldoende schuilmogelijkheid aanwezig is. Het leefgebied van de waterspitsmuis loopt evenwijdig aan een oever. Mannetjes en vrouwtjes hebben elk hun eigen territorium. Het besluitgebied bestaat uit een braakliggend terrein dat ruig begroeid is. In het besluitgebied zelf is geen watergang aanwezig. Ten zuiden van het besluitgebied ligt echter wel een watergang die geschikt zou kunnen zijn voor deze soort. Tussen deze watergang en het besluitgebied ligt enkel de straat Nieuwe Singel. Op ruim 200 meter van het besluitgebied zijn daarnaast in 2009 waarnemingen van de waterspitsmuis gedaan. Vanwege de waarnemingen van deze soort in de directe omgeving, de ruige vegetatie in het besluitgebied en geschikte watergangen in de directe omgeving, kan de aanwezigheid van de waterspitsmuis niet worden uitgesloten. Een nader onderzoek wordt noodzakelijk geacht om de aan- of afwezigheid van deze soort aan te tonen.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis en ruige dwergvleermuis in de buurt van het besluitgebied voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, hollen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. Het besluitgebied bestaat uit een braakliggend perceel met hoog gras. Het perceel omvat geen gebouwen. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten zijn daarom in het besluitgebied uit te sluiten.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook hollen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan. In het besluitgebied zijn geen bomen aanwezig. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn daarom in het besluitgebied uit te sluiten.

Dichtbij het besluitgebied staan grote bomen langs de Binnenhaven en Nieuwe Kanaal. In enkele bomen zijn ook vleermuiskasten aanwezig, die geschikt zijn voor soorten als de rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. Deze zijn hier opgehangen als mitigerende maatregel vanwege de kap van de bomenlaan aan de Kanaalweg. De bomen en vleermuiskasten blijven behouden met de geplande ruimtelijke ontwikkeling in het besluitgebied. Mogelijke in- en uitvliegroutes van de vleermuizen in of uit de verblijven worden met de ruimtelijke ingreep niet belemmerd. Tussen de bomen en het besluitgebied is voldoende ruimte aanwezig voor de vleermuizen. Vleermuizen zijn gevoelig voor kunstmatige verlichting, zeker als hun verblijfplaats verlicht wordt. Verlichting kan tijdens de bouwfase of gebruiksfase uitstralen tot buiten het besluitgebied. Om mogelijke verstoring op voorhand te voorkomen, moet rekening gehouden worden met enkele voorwaarden aangaande gebruik van kunstmatig licht in zowel de bouwfase als de gebruiksfase. Indien aan deze voorwaarden voldaan wordt, is nader onderzoek naar vleermuizen niet noodzakelijk.

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van deze vleermuizen verdwijnen, waardoor ze de verblijfplaats moeten verlaten. Het verdwijnen van het foerageergebied leidt zo tot het niet meer functioneren van de verblijfplaats. Dergelijk essentieel foerageergebied is strikt beschermd.

Een braakliggend ruig perceel, zoals aanwezig in het besluitgebied, vormt geschikt foerageergebied. Het is echter niet te verwachten dat het besluitgebied essentieel foerageergebied vormt voor een populatie vleermuizen. Het besluitgebied heeft namelijk maar een beperkte oppervlakte en in de directe omgeving van het besluitgebied is vergelijkbaar foerageergebied aanwezig waar vleermuizen voedsel kunnen vinden. Dit betreft onder andere de ruige groenstrook ten westen van het besluitgebied. Het wordt daarom niet waarschijnlijk geacht dat het braakliggende perceel in het besluitgebied een essentieel foerageergebied voor vleermuizen vormen.

Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone en ruige dwergvleermuis gebruiken vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd. Van een doorlopende groenstructuur (zoals een bomenrij) is in het besluitgebied geen sprake. Van een belangrijke essentiële vliegroute voor vleermuizen die gebruik maken van lijnvormige elementen (bijvoorbeeld ruige dwergvleermuis) is in het besluitgebied

dan ook geen sprake. Andere soorten, zoals de rosse vleermuis, gebruiken wel lijn-vormige elementen, maar zijn er niet van afhankelijk. Ze kunnen ook over open terrein vliegen. Dergelijke soorten zouden dan ook het besluitgebied als vliegroute kunnen gebruiken. Echter, in dit geval is altijd voldoende alternatief aanwezig om via andere routes naar geschikt foerageergebied te vliegen. Zo kunnen de vleermuizen via de Kanaalweg of de brede watergang langs de Nieuwe Singel het buitengebied van Wageningen bereiken. Van een essentiële vliegroute in het besluitgebied is dan ook geen sprake.

3.3.4 **Vogels**

Vogelsoorten met niet jaarrond beschermde nesten

Om te voorkomen dat bij de werkzaamheden en eventueel aanwezige nesten van broedende vogels worden beschadigd, adviseren wij deze werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het besluitgebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat met de ruimtelijke ontwikkeling geen nesten vernield worden en dat er geen verstoring optreedt die van wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van een vogelsoort. De broedperiode van vogels loopt globaal van half maart tot half augustus, maar de nesten van vogels die buiten deze periode broeden zijn ook beschermd.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen er soorten met jaarrond beschermde nesten in de buurt van het besluitgebied voor. Hieronder wordt in meer detail beschreven of en in welke mate het gebied geschikt kan zijn voor betreffende soorten.

Steenuil

De steenuil is een honkvaste soort die het gehele jaar in een klein territorium van enkele honderden meters verblijft. De soort komt gebruikelijk voor op erven van burgerwoningen, bij boerderijen in agrarisch cultuurlandschap en aan dorpsranden. Nesten worden in boomholten, nestkasten of nauwe ruimten in gebouwen gemaakt. Nesten worden het gehele jaar ook als verblijfplaats gebruikt. In het besluitgebied staat geen gebouw of boom die dienst kunnen doen als nestplaats van de steenuil. Ook de bedrijfsgebouwen direct ten westen van het besluitgebied worden niet geschikt geacht als nestplaats voor de steenuil. De soort komt echter wel veelvuldig rond Wageningen voor. De soort jaagt met name in kort gemaaid en begraasde weilanden op muizen en regenwormen en in ruigtes op kevers en rupsen. Een ruig begroeid perceel, zoals in het besluitgebied aanwezig, zou daarom in potentie geschikt zijn voor een steenuil om kevers te vinden. Echter, aangezien zich geen nestplaats van de steenuil in het besluitgebied kan bevinden en aangezien de direct naastgelegen gebouwen ook niet geschikt worden geacht als nestplaats is niet te verwachten dat de steenuil direct nabij het besluitgebied broedt. Daarnaast is vergelijkbaar foerageergebied aanwezig ten westen van het besluitgebied. Vanwege de beperkte omvang van het besluitgebied, vergelijkbare foerageergebieden in de directe nabijheid en het feit dat in en om het besluitgebied geen nestplaats van de steenuil aanwezig is, wordt het niet waarschijnlijk-

lijk geacht dat het besluitgebied onderdeel uitmaakt van een primair leefgebied van de steenuil. Een nader onderzoek naar deze soort wordt niet noodzakelijk geacht.

Huismus

Huismussen broeden in kieren en spleten van bebouwing en tevens vaak onder (ronde) dakpannen. Een geschikte leefomgeving van de huismus bestaat uit een combinatie van een geschikte nestgelegenheid, voedsel, drinkwater en voldoende dekking in de vorm van stekelige of groenblijvende struiken. Voornamelijk plekken waar bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen herbergen hoge dichtheden aan huismussen.

In het besluitgebied zijn geen geschikte nestlocaties van de huismus aanwezig aangezien bebouwing ontbreekt. Daarnaast zijn er tijdens het veldbezoek geen huismussen of sporen van de huismus in het besluitgebied waargenomen. Huismussen zijn zeer honkvast en blijven altijd in de directe omgeving van hun nestplaats. In de directe omgeving van het besluitgebied zijn volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF wel huismussen waargenomen, dit betreft echter geen waarnemingen in het besluitgebied zelf. Aangezien er geen nestlocaties voor de huismus in het besluitgebied aanwezig zijn, en huismussen of sporen van de soort niet zijn waargenomen, wordt het niet waarschijnlijk geacht dat het besluitgebied onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van deze soort. Een nader onderzoek naar de huismus wordt om die reden niet noodzakelijk geacht.

Gierzwaluw

Gierzwaluwen broeden in Nederland in gebouwen in stedelijk gebied, onder dakpannen of in kieren van muren. Het besluitgebied omvat geen gebouw en nesten van de gierzwaluw zijn daarom in het besluitgebied uit te sluiten.

Andere vogels met jaarrond beschermde nesten

Andere soorten met jaarrond beschermde nesten, maken hun nesten op hoge gebouwen (slechtvalk), langs stromende beken (grote gele kwikstaart), in hoge bomen in bos of boomgroepen (buiszard, roek, havik en sperwer), in oude nesten van kraaien, buiszerds en eksters in boomgroepen (boomvalk, wespindief) in oude nesten van kraaien en roofvogels in naaldbomen (ransuil), in dichte riet- en moerasvegetatie (bruine kiekendief), in holtes in bomen en in gebouwen (steenuil), in nissen van kerktorens of in andere toegankelijke gebouwen in agrarisch gebied (kerkuil) of op speciale nestpalen (ooievaar). Deze elementen zijn niet in het besluitgebied aanwezig, nesten van deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn daarom niet in het besluitgebied te verwachten.

3.3.5 Reptielen

Verspreidingsgegevens van de NDFF duiden erop dat de hazelworm en ringslang in de omgeving van het besluitgebied voorkomen.

De hazelworm leeft in bossen, bosranden, houtwallen en heide maar ook in parken en tuinen in een bosrijke omgeving. Hazelwormen leven deels ondergronds, onder blad of onder heidestruiken, ter bescherming tegen vijanden vaak in mierenhopen. Het win-

ter habitat van hazelwormen bestaat uit oude holen (konijnen) en composthoppen. Het besluitgebied is niet bosrijk, omvat geen houtwal en ligt ook niet in de buurt van een bosrand. Daarnaast is het perceel nog ongeveer 1,5 kilometer verwijderd van het primair leefgebied van de hazelworm rond Wageningen (de uiterwaarden). Het terrein wordt geen geschikte leefomgeving van de hazelworm geacht. Deze soort is daarom niet in het besluitgebied te verwachten en een nader onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.

Ringslangen zijn de enige in Nederland levende reptielen die ook in een meer stedelijke omgeving te vinden zijn. Ze komen voor in de buurt van water op verhoogde terreinen zoals dijken, spoorbanen of struwelen. Belangrijk hierbij is de aanwezigheid van natuurlijke oevers met open plekken en ruigte zodat deze zowel zongelegenheden als schuilplaatsen bieden. Ringslangen overwinteren op vorstvrije plaatsen onder takkenbossen struiken, oude konijnenholen of kelders. Ringslangen komen in Wageningen voor, met name rond de uiterwaarden. Aangezien er geen open water in het besluitgebied aanwezig is en het besluitgebied nog ongeveer 1,5 kilometer verwijderd ligt van het primair leefgebied van de ringslang rond Wageningen (de uiterwaarden), kan worden uitgesloten dat het besluitgebied onderdeel uitmaakt van een primair leefgebied van de ringslang. Een nader onderzoek wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.3.6 Amfibieën

Verspreidingsgegevens van de NDFF duiden erop dat de poelkikker en de rugstreeppad in de buurt van het besluitgebied voorkomen.

De poelkikker leeft rond onbeschaduwde vennen, poelen en watergangen in bos, heide, hoogveengebieden en in uiterwaarden. De soort is kritisch voor wat betreft de waterkwaliteit dat voedselarm en schoon moet zijn. De poelkikker overwintert op het land waar hij zichzelf ingraaft of gebruik maakt van muizenholletjes, houtstronken of stenen. Het besluitgebied omvat geen open water. De poelkikker kan zich daarom niet in het besluitgebied voortplanten. Ook de watergang ten zuiden van het besluitgebied vormt geen geschikt voortplantingswater. Hier is namelijk sprake van een diepe en beschaduwde watergang aan de rand van een stadskern, terwijl de poelkikker een voorkeur heeft voor ondiepe, onbeschaduwde poelen in bos, heideterrein of hoogveen. De soort wordt daarom niet in het besluitgebied verwacht en een nader onderzoek naar de poelkikker is niet noodzakelijk.

De rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met een hoge dynamiek zoals duinen, uiterwaarden, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers. Deze soort is een echte pionier die zich ingraaft in kaal braakliggend terrein en haar eitjes legt in ondiepe kale poeltjes en plassen, maar ook slootjes en vennen kunnen geschikt leefgebied zijn. Op het moment is het niet waarschijnlijk dat de rugstreeppad in het plangebied voorkomt omdat zanderig terrein en ondiepe poelen ontbreken. Als het plangebied in een later stadium echter uit braakliggend terrein zal bestaan, is het niet onmogelijk dat de soort zich in het plangebied zal vestigen. Aangeraden wordt om ondiepe poelen zo snel mogelijk te dempen en het terrein zo kort mogelijk braak te laten liggen. Hiermee kan vestiging van de rugstreeppad worden voorkomen. Mocht dit niet mogelijk zijn, wordt aangeraden om tijdens de werkzaamheden een amfibiescherm rond het be-

sluitgebied te plaatsen. Ook hiermee kan vestiging van de rugstreeppad worden voorkomen.

3.3.7 Vissen

In het besluitgebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig. De aanwezigheid van strikt beschermde vissen in het besluitgebied is daarmee uitgesloten.

3.3.8 Insecten en andere ongewervelden

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor zoals heiden en venen. In het betreffende besluitgebied is geen sprake van een dergelijke stabiele leefomgeving en de juiste leefomstandigheden voor dergelijke soorten. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het besluitgebied.

3.4 Bescherming houtopstanden

Bij deze ruimtelijke ontwikkeling wordt geen houtopstand geveld waarop het beschermingsregime van de Wet natuurbescherming van toepassing is, doordat er geen bomen in het besluitgebied aanwezig zijn die gekapt kunnen worden.

4 Conclusie en advies

In deze quick scan is onderzocht of er beschermde natuurwaarden, volgens de nu geldende natuurwet- en regelgeving, aan- of afwezig zijn in het besluitgebied. Ook is nagegaan of de ruimtelijke ontwikkeling die mogelijk wordt gemaakt, mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde natuur buiten het besluitgebied.

4.1 Gebiedsbescherming

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat het besluitgebied niet in het Natuurnetwerk Nederland ligt. Aangezien het besluitgebied niet in het NNN ligt en de beoogde plannen geen effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN, vormt de ligging van het besluitgebied ten opzichte van deze gebieden geen beperkingen voor de beoogde plannen. Een nader onderzoek in de vorm van een 'Nee, tenzij-toets' is daarom niet noodzakelijk.

Het besluitgebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Wet natuurbescherming aangewezen is. Natura 2000-gebieden de Veluwe en Rijntakken liggen op respectievelijk 1,5 en 2,6 kilometer afstand. Negatieve effecten van het plan op de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie kunnen op voorhand niet worden uitgesloten. Daarom wordt geadviseerd om een AERIUS-berekening uit te laten voeren. Deze berekening zal uitwijzen of stikstofdepositie als gevolg van het plan kan leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Veluwe en Rijntakken. Onderzoek naar andere storingsfactoren (zoals oppervlakteverlies en versnippering) is niet noodzakelijk.

4.2 Soortenbescherming

Volgens de verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna komen de beschermde soorten als eekhoorn, hazelworm, ringslang, poelkikker, rugstreeppad, waterspitsmuis, bever, boommarter, verschillende plantensoorten, verschillende vleermuizen en enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in de omgeving van het besluitgebied voor. Door het uitgevoerde veldbezoek in het besluitgebied is duidelijk geworden dat enkele essentiële elementen van beschermde diersoorten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten in het besluitgebied. Het betreft leefgebied voor de waterspitsmuis. Om uitsluitsel te krijgen over de aan- of afwezigheid van deze soort dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Tevens volgt het advies met betrekking tot de rugstreeppad om tijdens de bouwperiode ondiepe poelen zo snel mogelijk te dempen en het terrein zo kort mogelijk braak te laten liggen. Als dit niet mogelijk is kan er ook voor gekozen worden een amfibiescherm rond het besluitgebied te plaatsen. Met beide methoden kan vestiging van de rugstreeppad worden voorkomen.

4.2.1 Onderzoekseisen en -periodes

Voor veel beschermde plant- en diersoorten zijn protocollen opgesteld waarin beschreven staat waar het nader soortgericht onderzoek aan moet voldoen om aan- of afwezigheid van de betreffende soort aan te kunnen tonen.

Waterspitsmuis

Voor het nader onderzoek naar de waterspitsmuis zijn door RVO geen richtlijnen opgesteld. Aanwezigheid van de waterspitsmuis kan worden vastgesteld door het, in de periode juni tot en met oktober, plaatsen van zogenaamde live-traps. De vallen moeten onder de vegetatie op plekken met voldoende dekking worden geplaatst. Per vangplek moeten minimaal 20 vallen, paarsgewijs met een onderlinge afstand van ongeveer 10 meter, geplaatst worden. De vallen moeten gedurende 2 dagen om de 12 uur in totaal vier maal worden bemonsterd. Voor het bemonsteren moeten de vallen 2-4 nachten in het gebied staan om de dieren aan de objecten te laten wennen.

Geschikte periode voor het met live-traps bemonsteren van potentieel gebied van de waterspitsmuis. De optimale periode van bemonsteren is donkergrijs gemarkeerd.

Soortgroep	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
waterspits- muis												2.2

4.2.3 Voorwaarden verlichting voor vleermuizen

Om het besluitgebied zijn grote bomen aanwezig waarin mogelijk verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aanwezig zijn. Directe effecten zijn hierop niet te verwachten. Echter indirect zou mogelijk verstoring door kunstmatige verlichting vanuit het besluitgebied op kunnen treden. Door rekening te houden met een aantal voorwaarden kan een dergelijke verstoring op voorhand voorkomen worden:

- Tijdens de bouwfase:
 - Gebruik zo min mogelijk kunstmatige verlichting op de bouwplaats, tussen zonsondergang en zonsopkomst. Helemaal geen kunstmatige verlichting is het beste.
 - Indien toch kunstmatige verlichting noodzakelijk is, dient de lichtbundel strak naar beneden gericht te zijn. De lichtbundel mag niet buiten het besluitgebied reiken en mag ook te veel weerkaatst worden door gebouwen of andere structuren. De lichten moeten zo zwak mogelijk worden afgesteld.
- Tijdens de gebruiksfase:
 - Plaats bij voorkeur geen extra straatverlichting aan de zijde van het Nieuwe kanaal en de Binnenhaven.
 - Richt ook hier alle strikt noodzakelijke straatverlichting strak naar beneden, waarbij de lichtbundel niet buiten het besluitgebied reikt.
 - Maak de armaturen zo laag mogelijk.
- Overleg het voorgestelde lichtplan (waarbij bovenstaande voorwaarden in acht zijn genomen) met een ecooloog met kennis van vleermuizen om na te gaan of op deze manier geen lichtverstoring optreedt.

4.2.4 Broedperiode

Van alle van nature in Nederland in het wild levende vogels mag het nest tijdens het broeden (van start van nestbouw tot en met het uitvliegen van de jongen) niet worden beschadigd of vernield. De periode waarin de meeste vogelsoorten broeden, loopt globaal van half maart tot half augustus, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn gewoon beschermd.

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat in en direct rond het besluitgebied vogels kunnen gaan broeden. Wij adviseren daarom om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield. Ook zullen vogels in en direct rond het besluitgebied geen nest bouwen, omdat te veel verstoring aanwezig is.

Indien de werkzaamheden echt in de broedperiode gestart moeten worden, is nader onderzoek naar broedende vogels noodzakelijk. Kort voor de start van de werkzaamheden dient dan door een ecooloog met kennis van vogels door middel van één veldbezoek onderzocht te worden of broedende vogels in en direct rond het besluitgebied aanwezig zijn. Als deze niet aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden starten. Als wel een broedende vogel aanwezig is, mogen de werkzaamheden niet starten. Er dient dan met een ecooloog met kennis van vogels naar een oplossing gezocht te worden.

4.2.5 Zorgplicht

Iedereen neemt voldoende zorg in acht voor alle natuur en in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in elk geval in dat iedereen die weet dat hij schade aan natuur gaat veroorzaken door een bepaalde handeling, hij deze handeling daarom niet uitvoert, of maatregelen neemt om schade aan de natuur door de handeling zoveel mogelijk te voorkomen. Probeer bijvoorbeeld bij de ruimtelijke ingreep zoveel mogelijk bomen, struiken en overig groen te behouden. Werken buiten de winterperiode voorkomt dat dieren die in winterrust zijn verstoord of gedood worden.

4.3 Bescherming houtopstanden

Bij deze ruimtelijke ontwikkeling wordt geen houtopstand geveld waarop de regels van de Wet natuurbescherming van toepassing zijn. De bescherming van houtopstanden vormt dan ook geen beperking voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling.

4.4 Vervolgstappen

- Uitvoeren nader onderzoek waterspitsmuis
- Advies met betrekking tot de rugstreeppad opvolgen.
- Advies met betrekking tot kunstmatige verlichting voor vleermuizen opvolgen.
- Uitvoeren AERIUS-berekening.
- Houd rekening met broedende vogels
- Houd rekening met de zorgplicht

4.5 Vrijblijvende aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het besluitgebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te realiseren woningen.
- als er zolders of vlieringen worden aangelegd, zouden deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor worden de zolders mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen.
- het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten.
- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van huis- en gierzwaluwen. Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nestmogelijkheden.

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2017. Vleermuisprotocol 2017.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.gelderland.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.aerius.nl